दत लिरपदं भवेत् । यन्नितः प्रनाशेन फूत्कारं वज्रकन्दरे । मनैः मनैः प्रकुर्वीत वायुसञ्चारकारणात् अस्यावमाश्रयः । "लोडयाकुञ्चमानां तु प्रकुर्यात् वंश नालिकाम् । सूक्ष्मायमूलां तां लिङ्गसुखे दत्त्वाथ तन्मुखम् । धृत्वा फूत्कारमन्तेऽस्याः कुर्यात् वाढं सुकुर्सुकः । प्रत्यहं तेन विहतं लिङ्गद्वारं क्रमाद्भवेत् । ततो नाल्याऽनया तोयमल्पं फूत्कारतोऽन्तरे । लिङ्गरन्ध्रेण गृह्णीयात् क्रमवृद्ध्या सुसाधकः । लिङ्गच्छिद्रेऽथ विहते क्षीराक्षिं ततो भजेत्" वज्रकन्दरे लिङ्गद्वारे । "अपानमाकृष्य ततो बलेनोर्ध्वं दुग्धमाकर्षविधिक्रमेण । समभ्यसेन्निश्चलमल्पमल्पं भगे पतद्बिन्दुमथोर्ध्वमाहरेत्" हठप्र० ।

रङ्गेटः बहुजोली "अथ हि कुसुमितायां पुष्पमूर्ध्वं समूर्ध्वं क्रमेण उपरि कुर्यात् कुञ्चितात् लिङ्गनालात् । निज उपगतबिन्दुं सन्निबध्यानुकुर्यात् सुरतरसनिमग्नो लिङ्गसञ्चालनानि । बिन्दुः पाण्डुर एष चन्द्र उदितः सूर्यो भवेदार्त्तवं सिन्दूरप्रतिमं रवेः पदगतं शुक्रं शशिस्थानके । ऐक्यं साध्वनयोः स्वयं न्यथा नो जायतेऽतो मतिरन्योन्यं मदधूरते निजमहिम्नैक्यं द्वयोर्विग्रहे । अभ्यासपाटवतया विदधाति योगिदेवं तदूर्ध्वपरिकर्मणतः कुबिन्दुम् । यद्यार्त्तवं समभिरक्षति योगिनी सा वज्रोलिरेव खलु सिद्धिपदं प्रयाति । यन्नीरजो बिन्दुरयं भवेद्यो द्वयोः सुयोगात् परिलभ्यतेऽखिलम् । वीर्यं निजम् शार्ङ्गधनेतवोक्तमनाकं हि वज्रोल्युदिता सुधिद्वदा । सहजोली स्वसरोली वज्रोल्या भेदतो भवतः । बिन्दुं देहे विहरतां देवि च देव प्रकारेण । वज्रोली नियमात् नरवधूत्या कुलकलेपनात् संदग्धाङ्गमथोत्थाप्य तत्र हुतवा भूत्वा स्वयं संस्थितिः । सैवोक्ता सहजोलिका सुरचुतैराद्यादिनाथैः सुता वज्रोलीति कथां वनोति भिवतं भोगेऽतिभुक्तेऽथतत् । आकृष्योर्ध्वं मूलनल्यास्थकं तद्वारंवारं संहजेन्मूलनाद्यात् । आकृष्योर्ध्वं वायुना यो हठेन नित्यं धत्ते बिन्दुसिद्धिं स याति । इति यत्नमाश्रयसनाद् गुरुणोक्तपथेन सन्ततं योगी । शान्तिं गतः संभोगेन तस्य बिन्दुः क्षयं व्रजति" हठप्र० ।

शक्तिचालनम्ः "कुटिलाङ्गी कुण्डलिनी भुजङ्गी शक्तिरीश्वरी । कुटिलाऽध्वनी देवीशब्दाः पर्यायवाचकाः । कन्दोर्ध्वे कुण्डली शक्तिरुद्धा कुण्डलाकृतिः । ब्रह्मद्वारमुखं नित्यं मुखेनाच्छाद्य तिष्ठति । येन योगेन मन्तव्यं ब्रह्मस्थानं निरामयम् । सुखेनाच्छाद्य तद्द्वारं प्रसुप्ता परमेश्वरी । उद्घाटयेत् कपाटं तु यथा कुञ्चिकया हठात् । कुण्डलिन्या तथा योगी मोक्षद्वारं विभेदयेत् । कन्दोर्ध्वे कुण्डलीशक्तिर्बद्धा मोक्षाय योगिनाम् । बन्धनाय च मूढानां यस्तां वेत्ति स योगवित् । अणोरणीयसैलानामाधारः शेषकुण्डली । अणोरणुगतन्त्वाणामाधारः कुण्डली तथा । कुण्डली कुटिलाकारा सर्पवत् परिकीर्त्तिता । सा शक्तिश्चालिता येन स मुक्तो नात्र संशयः । शङ्खावर्तनयोर्मध्ये बालरण्डा तपस्विनी । बलात्कारेण गृह्णीयात् तद्विष्णोः परमं पदम् । इडा भगवती गङ्गा पिङ्गला यमुना नदी । इडापिङ्गलयोर्मध्ये बालरण्डा सरस्वती । पुच्छे प्रगृह्य भुजगीं सुप्तामुद्बोधयेच्च ताम् । निद्रां विहाय सा क्षुब्धा मूर्द्धा तिष्ठति हठात् । परिस्थिता चैव फणावती सा प्रातश्च सायं प्रहरार्द्धमात्रम् । प्रपूर्य सीत्कारं परिधानयुक्ता प्रगृह्य निर्यात्यतिचालिता सा । वितस्तिप्रमितं दीर्घं विस्तारं चतुरङ्गुलम् । मृदुलं धवलं प्रोक्तं वेष्टनाम्बरलक्षणम् । वज्रासनस्थितो योगी चालयित्वा तु कुण्डलीम्" हठप्र० ।

तदङ्गसूर्यभेदनम् सूर्याटनन्तरं भस्त्रा कुण्डलीनाशु बोधयेत् । भानोराकुञ्चनं कुर्यात् कुण्डलीं चालयेत्ततः । मृत्युवक्त्रगतस्यापि तस्य मृत्युभयं कुतः । नासादक्षिणमार्गवाहिपवनात् प्राणोऽतिदीर्घीकृतः चन्द्रान्तः परिपूरितामृततनुः प्राग्वच्छिरःकामसत्का । भिन्दन् कालविशालवह्निपवनान् सूरस्तनोड्डीयतान् तत्कार्यं कुरुते पुनर्नवतरं जीर्णद्रुमं कन्यपत् । कुण्डलीं चालयित्वा तु कुर्याद्भस्त्रां विशेषतः । एवमभ्यासतो नित्यं यमिनः प्रकृते यमः । सदाभ्यसेत् सूर्यभेदमुज्ज्वायीं चापि शीतलीम् । एवमभ्यासयुक्तस्य यमस्तु यमिनः कुतः । सुहृत्तद्वयपर्यन्तं निर्भरं चालनादसौ । ऊर्ध्वमाकृष्यते किञ्चित् सुषुम्णागतकुण्डली । सुहृत्तद्वयपर्यन्तं निर्भरं चालनादसौ । ब्रह्मचर्यरतस्यैव नित्यं हितमितायनैः" हठप्र० ।

समाधिक्रमः "अथेदानीं प्रवक्ष्यामि समाधिक्रमलक्षणम् । मृत्युघ्नं च सुखोपायं ब्रह्मानन्दकरं परम् । यस्मिन् सैन्धवं यद्वद् लीयते योगतः । तथात्ममनसोरैक्यं समाधिः सोऽभिधीयते । राजयोगस्य माहात्म्यं कोवा जानाति तत्त्वतः । ज्ञानान्मुक्तिस्थितिः स्थितिः गुरुवाक्येन लभ्यते । दुर्लभो विषयत्यागो